

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ULAŞIMPARK ULAŞTIRMA HİZMETLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	7
7.	DENETİM BULGULARI	7
8.	EKLER.....	21

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu.....	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu.....	2
Tablo 3:İşletme Hakkı Niteliğindeki Kiralamalar.....	8
Tablo 4: İşçilerin 270 Saati Aşan Yıllık Fazla Mesai Süreleri	15
Tablo 5: Kısımlara Bölünen Mal ve Hizmet Alımları.....	16

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirket
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
EPDK	: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
VUK	: Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İşletme Haklarının Şirketin Bilançosunda Gösterilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Personelden Bazılarının Şirket Dışında Görevlendirilmesi

2. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

3. Belirli Tutarın Üzerindeki Ödemelerde Bankacılık Sisteminin Kullanılmaması

4. Borçlanmanın Belediye Meclis Kararı Olmaksızın Yapılması

5. İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yapıtırılması

6. Temel İhale Usulleri ile Alınması Gereken Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Alınması

7. Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri A.Ş., Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesine ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 2016 yılında kurulmuş olup 06.01.2016 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri A.Ş.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup kara ve deniz taşımacılığı, turizm ve reklam faaliyetleri ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri A.Ş. kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri A.Ş., 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, şirketi idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın Kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, 2 tüzel kişi ortaklığını temsilen 9 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 20.03.2023 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdür, 2 Genel müdür yardımcısı, Hukuk müşavirliği,

12 Müdürlük ve 19 şeflikten oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı 31.12.2023 tarihi itibariyle 1800'dür. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri A.Ş.'nin sermaye tutarı 2.577.496.608 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, şirketin % 99,99 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2023 tarihi itibariyle sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	2.577.171.608,00	% 99,99
Kent Konut İnş. San. ve Tic. A.Ş.	325.000,00	% 0,01

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri A.Ş.'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Kent Konut İnş. San. ve Tic. A.Ş.	138.686,05	% 0,12
İzmit Sigorta Aracılık Hiz.Ltd.Şti.	50.000,00	% 33,33

Şirketin amacı, Kocaeli halkına toplu taşımacılıkta (kara ve raylı ulaşım) müşteri memnuniyeti ilkesine dayalı ve yenilikçi yönetim anlayışı ile ileri teknoloji çözümlerini kullanarak güvenli, ekonomik, kaliteli ve konforlu hizmet sağlamayı başlıca amaç olarak belirlemiştir. Şirket ağırlıklı olarak Otobüs ve Tramvay ile Toplu Taşıma faaliyeti göstermektedir. Şehir içi Toplu Taşımacılık yanında Terminal İşletmeciliği, Açık-Kapalı Otopark İşletmeciliği faaliyetleri de yürütmektedir.

2023 mali yılı için hazırlanmış mali tablolarda şirketin brüt satışlar tutarı 757.039.909,80 TL'dir. 757.039.909,80 TL'nin tamamı yurtiçi satışlar olup, net satışlar 757.039.909,80 TL'dir. Söz konusu satışlara ilişkin maliyet tutarı 1.362.113.748,03 TL olup, Şirket 2023 yılı faaliyetleri sonucunda 605.073.838,23 TL brüt satış zararı elde etmiştir. Şirketin genel yönetim giderleri 107.049.354,66 TL olup dönem net zararı 699.044.295,79 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun

ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

---

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Şirket organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenmiştir. Şirkette "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler ise belirlenmiş ve Şirket çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Şirket stratejik planını hazırlamış ancak performans programını hazırlamamıştır. Şirket tarafından herhangi bir iç kontrol riski belirlenmemiş olup, risklerin değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Şirket tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır. Şirkette yetki devirleri, üst yönetici tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde devredilen yetkinin sınırlarını gösterecek şekilde yazılı olarak belirlenmiş ve ilgililere bildirilmiştir. Yapılan görevlendirmelerde, görevlendirmeler farklı kişiler arasında dağıtılmamış olup, "görevler ayrılığı" prensibine aykırı şekilde uygulamalar mevcuttur. Şirket tarafından belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi kurulmamış olup Şirket tarafından hazırlanmış bir ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

Şirketin faaliyet raporu hazırlanmıştır. Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı ise bulunmamaktadır.

İzleme Standartları

Şirket tarafından iç kontrol sistemi oluşturulmamış olup, bir iç denetim birimi de kurulmamıştır. İç denetim biriminin kurulmamış olması nedeniyle iç kontrol sistemine ilişkin bir çalışma mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri Anonim Şirketinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İşletme Haklarının Şirketin Bilançosunda Gösterilmemesi

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri AŞ'ye devredilmiş olan “işletme hakkı” niteliğindeki kiralama haklarının 260 Haklar Hesabına kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

26.12.1992 tarih ve 21447 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin ekinde yer alan Hesap Planı Açıklamalarında “26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar” grubunun herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubu olduğu,

260 Haklar Hesabının imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsadığı açıklanarak edinilen hakların, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedileceği, yararlanma

süreleri içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edileceği,

268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesap olduğu, ayrılan amortismanların ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; kullanım hakkı sona erenler ya da elden çıkarılanların bu hesaba borç, ilgili varlık hesabına alacak kaydedileceği,

düzenlenmiştir.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri AŞ'ye devredilmiş olan "işletme hakkı" niteliğinde kiralamalara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3: İşletme Hakkı Niteliğindeki Kiralamalar

Kiralamanın Adı	Kiralamaya İlişkin Karar	Kira Başlangıç Tarihi	Kiralama Tutarı (TL)
Otogar-Plajyolu Arası Tramvay Hattı İşletme ve Bakım-Onarım Hizmet Alımı	İhale	01.01.2023-31.12.2023	315.000.000,00 + KDV
Toplu Taşıma Hatları İşletmeciliği	Meclis Kararı	15.10.2015-14.10.2025	AYLIK BİNDE BİR KOMİSYON
Elektronik Ücret Toplama Sistemi İşletmeciliği	Meclis Kararı	14.01.2021-31.12.2034	2,54,00 + KDV
Kırsal Bölgelere Toplu Taşıma Hizmeti Alımı	İhale	16.11.2023-31.08.2024	116.732.540,00 + KDV
Plajyolu - Körfez - Gebze Otobüs Garajı Ve Müştemilatı	Meclis Kararı	16.01.2023-15.01.2028	BEDELSİZ
Valilik Kent Meydanı Yer Altı Otoparkı	Meclis Kararı	01.10.2023-30.09.2028	37.000,00 + KDV (AYLIK)

Yukarıdaki tabloda anılan işletme hakkı niteliğindeki kiralamalar 5216 sayılı Kanun'a dayanılarak, Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin yukarıda belirtilen meclis kararlarına istinaden farklı süre ve kiralama bedelleri karşılığında ve Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri AŞ'ye devredilmiş ve takip eden yıllar için bedelin yurt içi üretici fiyat endeksi oranında artırılması öngörülmüştür. Ancak Şirket tarafından bu mahiyette yapılan harcamaların 260 Haklar

Hesabında muhasebeleştirilmediği ve dolayısıyla bu haklara ilişkin amortisman ayrılmadığı, doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.

Şirketin mali tablolarının, şirketin malvarlığını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak göstermesi gerektiğinden Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği uyarınca; yukarıdaki anılan "işletme hakkı" niteliğindeki kiralamalara ilişkin bedellerin, maliyet bedelleri ile 260 Haklar Hesabına borç kaydedilerek bilançoda bu hesapta izlenmesi ve dönem sonlarında amortisman ayırmak suretiyle itfa edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Personelden Bazılarının Şirket Dışında Görevlendirilmesi

Şirket personeli 3 kişinin Şirket bünyesinde çalışmadığı, söz konusu kişilerin Kocaeli Kent Konseyi'nde görevlendirildiği tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 16'ncı maddesinde; kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşların da tacir sayılacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği; "Özen ve bağlılık yükümü, rekabet yasağı" başlıklı 626'ncı maddesinde ise müdürler ve yönetimle görevli kişilerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmesi gerektiği ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

Şirketin personel kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde; 3 Şirket personelinin Kocaeli Kent Konseyinde görevlendirildiği görülmüştür. Bu personeller için Kent Konseyi ile doğrudan hizmet alımı ve sözleşme yapılmadığı gibi sosyal hakları dâhil tüm masraflarının Şirket hesaplarından karşılandığı ve Kent Konseyi'nden herhangi bir bedel alınmadığı tespit

edilmiştir. Söz konusu durum basiretli bir iş adamı gibi hareket etme yükümlülüğüne ve özen yükümüne aykırılık teşkil etmektedir.

Bununla beraber 657 sayılı Devlet Memurları Kanun'un ilgili hükümlerinde, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin bu kurumlar arasında geçiş yapabilmesine veya geçici görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak 6102 sayılı Kanun'a tabi olan ve kâr amacı güden belediye şirketleri personelinin başka kurum ve kuruluşlarda geçici görevlendirilmesine ilişkin herhangi yasal bir düzenleme de bulunmamaktadır. Yani Şirket personelinin herhangi bir bedel alınmaksızın Kent Konseyi'nde görevlendirilmesi Şirket menfaatlerini zedelediği gibi yapılan görevlendirmeler de hukuki dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; söz konusu personelin, görevlendirmesinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması ya da yapılan görevlendirmelerin iptal edilerek Şirket bünyesinde çalıştırılması gerekmektedir.

BULGU 2: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirket yönetimi tarafından işçilerin yıllık izin haklarının mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50'nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakların kullanımının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde, işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de Kanun'a paralel bir şekilde yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde, 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2023 Yılında 1.683,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

"Dinlenme" bir hak olarak Anayasamızda yer almakta, İş Kanunu da bu haktan vazgeçilemeyeceğini hüküm altına almaktadır. İş Kanunu'nun 59'uncu maddesinde yer alan iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceğine dair hüküm, yıllık iznin kullanılıp kullanılmamasına ilişkin bir esneklik olarak değil, izin kullanılmadan iş akdinin feshedilmiş olması gibi zaruri durumlarda işçinin mağduriyetinin önlenmesine yönelik olarak düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işçilerin emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden olacağı için çok yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda Şirket, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda Şirket bünyesinde 31.12.2023 tarihi itibarıyla çalışan 1719 işçinin toplam 20.154 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu; bu işçilerden 153'ünün kullanılmamış yıllık izninin 30 gün üzerinde olduğu ve bazı işçilerin 227, 133, 126, 114 gün kullanmadıkları izinlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Sözü edilen düzenlemeler uyarınca, işçi yıllık izin hakkından feragat edilmesi mümkün değildir. İşveren olarak şirket yönetimine düşen görev, çalışanların anayasal haklarının kendi rızalarıyla bile olsa ihlaline yol açan bu uygulamaya izin vermemek olduğundan, yıllık izinlerin Kanun'un öngördüğü şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Hem mevzuata uygunluk açısından

hem de şirkete ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullanılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Belirli Tutarın Üzerindeki Ödemelerde Bankacılık Sisteminin Kullanılmaması

Şirketin 7.000,00 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemelerini aracı finansal kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerekirken, belirtilen tutarın üzerinde ödemelerin finansal sistem kullanılmadan doğrudan personele verilen avanslarla gerçekleştirildiği görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257'nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendiyle Maliye ve Hazine Bakanlığı mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini bankalar, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğunu getirmektedir. Bu zorunluluğun kapsamı ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslar ilgili Bakanlık tarafından belirlenmiştir.

24.12.2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 459 sıra No'lu VUK Genel Tebliği ile teşvik kapsamında olanlar belirlenmiştir. Tebliğe göre, Vergi Usul Kanunu'nun 232'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında fatura almak zorunda olan birinci ve ikinci sınıf tüccarların tevsik zorunluluğu kapsamında oldukları belirtilmiştir Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri AŞ birinci sınıf tüccar sınıfında olduğundan tebliğin kapsamı içinde yer almaktadır.

459 sıra No'lu VUK Genel Tebliği ile ayrıca 31.12.2015 tarihinde kadar 8.000,00 TL olarak uygulanan tahsilat ve ödemelerinin tevsik sınırı 01.01.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ile 7.000,00 TL olarak belirlenmiştir.

459 sıra no.lu VUK Genel Tebliği'nin 4.2 bölümünde tevsik zorunluluğu kapsamında olmayan tahsilat ve ödemeler tek başlıkta toplanmıştır. Buna göre; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bunlara ait döner sermaye işletmelerinin işlemlerine konu tahsilat ve ödemelerin, Sermaye Piyasası Kanununda tanımlanan sermaye piyasası aracı kurumlarında yapılan işlemlere konu tahsilat ve ödemelerin, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kararda tanımlanan yetkili döviz müesseselerinin yapacakları döviz alım satım işlemlerine ilişkin tahsilat ve ödemelerin, Tapu sicil müdürlüklerinde gerçekleştirilen işlemler karşılığında yapılan tahsilat ve ödemelerin, Noterlerde gerçekleştirilen işlemler karşılığında yapılan tahsilat ve ödemelerin ve son olarak 5018 sayılı Kanun'da yer alan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, il özel idareleri,

belediyeler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, kanunla kurulan diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşlar veya bunlara ait veya tabi diğer müesseseler tarafından yapılan ihale işlemlerine ilişkin yatırılması gereken teminat tutarlarına ilişkin tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından Tebliğ’de belirtilen tutarların üzerinde ve istisna kapsamında sayılan işlemler haricinde ödemelerin finansal sistem kullanılmadan doğrudan personele verilen avanslarla gerçekleştirildiği görülmektedir.

Sonuç olarak, tevsik zorunluluğu kapsamında olanların, kendi aralarında ve tevsik zorunluluğu kapsamında olmayanlarla yapacakları, 7.000,00 TL’yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemeleri aracı finansal kurumlar kanalıyla yapmaları ve bu tahsilat ve ödemeleri söz konusu kurumlarca düzenlenen belgeler ile tevsik etmeleri zorunludur.

BULGU 4: Borçlanmanın Belediye Meclis Kararı Olmaksızın Yapılması

Şirket tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 68’inci maddesinin (e) bendine aykırı olacak şekilde borçlanma yapıldığı tespit edilmiştir.

Belediye Kanunu’nun “Borçlanma” başlıklı 68’inci maddesinin (e) bendi uyarınca Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanmayı ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapabilir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmünde her ne kadar kesinleşmiş bütçe geliri ibaresi kullanılsa da Ulaşım Ulaştırma Hizmetleri A.Ş.’nin tek düzen hesap planına tabi olduğu dikkate alındığında kesinleşmiş bütçe geliri ibaresinden bir önceki yıl Net Satışlar toplamının anlaşılması gerekmektedir.

Şirket tarafından yapılan borçlanma kalemleri detaylı incelendiğinde, 2023 yılında finansman açığını kapatmak amacıyla Kocaeli Büyükşehir Belediyesi iştiraklerinden 40.000.000,00 TL tutarında borçlanma yapıldığı görülmüştür. Şirketin bir önceki yıl net satış

tutarı ise 358.313.140,48 TL'dir. Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranının %122,93 olduğu göz önüne alındığında 40.000.000,00 TL borç tutarının yukarıda yer verilen mevzuat hükmü gereğince net satışların yeniden değerlendirilmesi sonucunda bulunacak olan tutarın %10'unu geçmediği görülmektedir. Dolayısıyla, borçlanma işleminin, salt çoğunluk ve Çevre , Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı onayı gerekmeksizin, Kocaeli Büyükşehir Belediye Meclis kararı ile yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2023 yılında yapılan borçlanma işlemlerinin Büyükşehir Belediye Meclisinin kararı olmaksızın, 14.04.2023 tarih ve 166 No'lu Şirket Yönetim Kurulu kararı ile gerçekleştirildiği görülmüştür.

Şirket tarafından yapılacak borçlanmalarda yukarıda anılan ilgili mevzuat doğrultusunda hareket edilmesi ve borçlanmanın Kocaeli Büyükşehir Belediye Meclis kararı ile yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması

Ulaşımпарк Ulaştırma Hizmetleri AŞ'de çalışan işçilere, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırılarak ödemede bulunulduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı Kanun'un "Fazla Çalışma Ücreti" başlıklı 41'inci maddesinde "... *Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz.*" şeklinde düzenleme yapılmıştır. İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; "*Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, yarım saati aşan süreler ise bir saat sayılır.*" denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, bir işçinin bir yılda en fazla 270 saat fazla çalışma yapabileceği anlaşılmaktadır.

Şirket bünyesinde istihdam olunan işçilerin 2023 yılına ilişkin fazla çalışmalarının incelenmesi sonucunda, bazı işçilere yıllık 270 saatin üzerinde fazla mesai yaptırıldığı görülmüş olup detayına aşağıda bulunan tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4: İşçilerin 270 Saati Aşan Yıllık Fazla Mesai Süreleri

Fazla Mesai Süresi	Çalışan İşçi Sayısı
270 – 299 saat arası	39
300 – 399 saat arası	99
400 – 499 saat arası	96
500 – 599 saat arası	111
600 – 699 saat arası	136
700 saat ve üstü	1.009

Sonuç olarak işçilere bir yıl içerisinde toplamda 270 saatten fazla çalışma yaptırılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Temel İhale Usulleri ile Alınması Gereken Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Alınması

Gerçekleştirilen bazı mal ve hizmet alımlarının, parasal limitlerin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek açık ihale usulü yerine doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; *"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez"*,

"Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise; *"Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar."* Hükümleri yer almaktadır.

Kanun'da yer alan eşik değerler ve parasal limitlerin 01.02.2023 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak 25.01.2023 gün ve 32084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2023/1 numaralı Kamu İhale Tebliği'nde 2023 yılında büyükşehir sınırları içinde bulunan idareler için doğrudan temin limiti 431.810,00-TL olarak belirlenmiştir. Hem mevzuat hükümleri hem de bütçeleme ve kamusal yönetim ilkeleri gereğince idarelerin ihtiyaçlarını yıllar itibariyle planlı şekilde temin etmeleri, ayrıca ihtiyacın temininde 4734 sayılı Kanun'da yer alan hükümlere uygun hareket etmeleri gerekmektedir.

Mal ve hizmet alımlarına ilişkin yapılan incelemeler neticesinde;

Tablo 5: Kısımlara Bölünen Mal ve Hizmet Alımları

Alım Tarihi	İşin Niteliği	İşin Konusu	Tutar (TL)
03.01.2023	Mal Alımı	Yeni İş Başlı Yapan Personel Kıyafetleri Alımı	115.450,00
20.01.2023	Mal Alımı	Yeni İş Başlı Yapan Personel Kıyafetleri Alımı	160.750,00
20.02.2023	Mal Alımı	Yeni İş Başlı Yapan Personel Kıyafetleri Alımı	127.341,00
03.05.2023	Mal Alımı	İş Kıyafeti Alımı	191.283,00
15.05.2023	Mal Alımı	Alev Almaz İş Kıyafeti (Yazlık) Alımı	55.370,00
02.06.2023	Mal Alımı	Güvenlik Yazlık Kıyafet Alımı	334.850,00
03.10.2023	Mal Alımı	Alev Almaz İş Kıyafeti	115.500,00
16.10.2023	Mal Alımı	Otobüs ve Kent Kart Personeli Kıyafet Alımı	424.400,00
03.01.2023	Mal Alımı	Yeni İş Başlı Yapan Personel Kıyafetleri Alımı	115.450,00
20.01.2023	Mal Alımı	Yeni İş Başlı Yapan Personel Kıyafetleri Alımı	160.750,00
16.01.2023	Mal Alımı	Temizlik Malzemeleri Alımı	110.582,50
16.01.2023	Mal Alımı	Temizlik Malzemeleri Alımı	24.991,70
17.02.2023	Mal Alımı	Genel Temizlik Kimyasalı 6000 Kg	87.000,00
27.04.2023	Mal Alımı	Genel Temizlik Kimyasalı Alımı	87.000,00
04.07.2023	Mal Alımı	Genel Temizlik Kimyasalı ve Bulaşık Deterjanı Alımı	104.250,00
25.09.2023	Mal Alımı	Genel Temizlik Kimyasalı	126.000,00
14.09.2023	Mal Alımı	Genel Temizlik Kimyasalı Alımı	24.633,50
20.09.2023	Mal Alımı	Temizlik Sarf Malzemeleri Alımı	232.727,00
19.09.2023	Mal Alımı	Temizlik ve Çay Ocağı Sarf Malzemeleri	27.877,00
02.10.2023	Mal Alımı	Genel Temizlik Spreyi	69.024,00
19.01.2023	Hizmet Alımı	250 Kişi Kişilik Analizi Eğitim Ücreti	181.250,00
13.03.2023	Hizmet Alımı	580 Kişi Kişilik Analizi Eğitim Ücreti	420.500,00
24.04.2023	Hizmet Alımı	Personel Kişilik Analizi 550 Kişi	376.420,00

09.08.2023	Hizmet Alımı	Eğitim Hizmeti Alımı	400.000,00
------------	--------------	----------------------	------------

Yukarıda yer verilen tablodaki alımlar dışında, bakım ve onarım, araç kiralama, bilgisayar alımları, kırtasiye, temizlik malzemesi alımları gibi hizmet ve mal alımlarının da Şirket tarafından genellikle kısımlara bölerek doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Alımların kısımlara bölünerek yapılmasının en temel sebebi, birimlerin anlık ihtiyaçlar doğrultusunda doğrudan temin yöntemini temel alım yöntemi olarak benimseyip, alımları bu doğrultuda gerçekleştirmesidir.

Rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla aynı nitelikte olan ve bütünlük sağlayan işlerin Kanun'da yer alan ihale usulleriyle gerçekleştirmesi ve doğrudan temin yönteminin Kanun'da yer alan amacına ve şartlarına uygun olarak kullanılması gerekmektedir.

BULGU 7: Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

Serbest tüketici olma hakkına sahip olunmasına rağmen elektrik ihtiyacının elektrik dağıtım şirketinden ihale yapılmaksızın karşılandığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Aynı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde; bu Kanun'un uygulanmasında, mal: "satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları" şeklinde tanımlanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde; serbest tüketicinin, Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi ifade edeceği;

"Serbest Tüketici Kapsamı ve elektrik tedariki" başlıklı 6'ncı maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik

tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin serbest tüketici kabul edileceği;

“İkili anlaşma kapsamında yer alan tüketicilerin hak ve yükümlülükleri” başlıklı 39’uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasında; serbest tüketicilerin, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapılabileceği belirtilmiştir.

Ayrıca; 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un “Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı” başlıklı 5’inci maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendine göre; her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun (EPDK) görevleri arasındadır.

Bu doğrultuda olmak üzere; EPDK Kararı ile 2023 yılı için serbest tüketici limiti yıllık tüketimi 1.000 kWh ve üzeri olarak belirlenmiştir.

17.06.2011 tarihli ve 2011/DK. D 105 sayılı Kamu İhale Kurulu Düzenleyici Kararında ise; serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği belirtilmektedir. Elektrik alımlarında belirli bir limitin üzerinde tüketim gerçekleştiğinde serbest tüketici olma ve tedarikçisini seçme hakkı bulunmaktadır. Tedarikçisini seçme hakkı; hizmetin kalitesi, çeşitliliği, maliyeti vb. yönlerden isteklileri değerlendirme ve en uygun olanı tercih etme imkânı vermektedir.

Diğer yandan Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 13.10.2011 tarih ve 13316 sayılı Genelgesine göre, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelerce, serbest tüketici olmaları halinde elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesi esastır. Ancak, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılması halinde söz konusu ihtiyaçlar doğrudan temin yoluyla karşılanabilecektir. Yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, serbest tüketici olmaları halinde, kanun kapsamındaki idarelerin elektrik ve doğalgaz ihtiyaçlarını ihale veya doğrudan temin yoluyla almalarının esas olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, serbest tüketici olma kapasitesine sahip bulunan Şirket tarafından ihaleye çıkılmadığı, elektrik ihtiyacının elektrik dağıtım şirketinden ihale yapılmaksızın karşılandığı görülmüştür.

Sonuç olarak, elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesi esas olduğundan, bundan sonraki süreçte elektrik alımlarının 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Bu husus bulgu konusu yapılmış, raporun diğer bulgular bölümünde yer almaktadır.
Borçlanmanın Belediye Meclis Kararı Olmaksızın Yapılması	2021	Yerine Getirilmedi	Bu husus bulgu konusu yapılmış, raporun diğer bulgular bölümünde yer almaktadır.